

În atenția:

**Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale**

Ref: Ghid DR 22 Dezbatere publică - Consultări

Vă mulțumim pentru dezbaterile organizate în 18 august, le considerăm o adevărată platformă pentru conturarea finală a politicilor economice ale MADR și AFIR pentru următorii ani. În completarea celor transmise de noi în data de 15 august pentru dezbaterile publice, revenim cu următoarele completări și propuneri :

Considerații generale suplimentare

- În Anexa 1 la TFUE, cânepa industrială este menționată la cap. 57 - Cânepă (*Cannabis sativa*) brută, dărăcită, scărmanată, pieptănată sau tratată în alt mod, dar netoarsă; câlți și deșeuri (inclusiv scame).
- În România există fermieri cu expertiză în cultivarea cânepii industriale, interesați în obținerea câlților și deșeurilor, inclusiv scamelor, menționate în Anexă, care au valoare adăugată ridicată față de planta neprocesată și contribuie la dezvoltarea lanțului valoric de produse pe bază de cânepă, în care se folosesc ca materie primă – materiale de construcții, textile funcționale, ambalaje sustenabile, biocompozit etc.
- Din datele de care dispunem, la acest moment există o singură facilitate de procesare a tulpinilor la standarde moderne și de scară mare – aprox pentru deservirea a 1000 hectare. Transportul tulpinilor pentru procesare pe o distanță mai mare de 200km este prohibitivă și face ca această facilitate să nu fie de folos pentru fermierii din afara zonei de proximitate.
- Din cercetările efectuate în ultima perioadă împreună cu membrii fermieri ai clusterului CANEPARO și producători internaționali de tehnologie de procesare a tulpinilor au rezultat informații suficiente pentru dezvoltarea unor proiecte pentru procesare cânepă industrială în termenii menționați în Anexa 1.
- Din studiile de fezabilitate pe care le-am dezvoltat până în prezent rezultă că prin înființarea unor astfel de facilități se creează avantaje atât pentru fermierii de cânepă industrială, cât și pentru procesatorii din aval care depind de aceste materii prime, pe care în prezent le importă. Fermierii vor valorifica lemnul de cânepă (puzderie), fibra și scamelul, cu venituri de cel puțin 5 ori peste veniturile din valorificarea tulpinilor neprocesate. Procesatorii din aval – producători de materiale de construcții, textile, biocompozit etc – de asemenea vor beneficia din stabilitatea unor surse de materii prime locale, cu avantajul suplimentar al creării unor produse pe bază de cânepă 100% made in Romania, cu potențial major de branding și marketing inclusiv internațional.

- Cererea internațională pentru produse din fibre naturale cunoaște o creștere impresionantă în ultimii ani, datorită interesului general al publicului pentru produse de calitate ridicată, dar și cerințelor legislative pentru decarbonizarea industriilor poluante. În acest context, cei mai mari producători globali au demarat introducerea fibrelor naturale în procesele lor tehnologice – mobilă prin înlocuirea lemnului cu lemn de cânepă, industria constructoare de mașini prin înlocuirea componentelor de plastic cu biocompozit de cânepă, industria textilă prin substituirea bumbacului și fibrelor artificiale cu fibre compozite și 100% naturale, construcțiile cu ciment, cărămizi și panouri termoizolante din cânepă (hemcrete).
- România are două centre de cercetare agricolă și ameliorare soiuri de cânepă industrială – la SCDA Lovrin și SCDA Secuieni – și 10 soiuri românești sunt înscrise în catalogul european. Acesta este un alt avantaj comparativ și competitiv al României, față de alte țări care nu au această expertiză și abia acum cercetează acele soiuri care se potrivesc propriei clime și geografii.
- Scalarea terenurilor cultivate cu cânepă industrială gradual de la aprox 1000 hectare cât este în prezent, la o țintă de 10.000 hectare poate fi posibilă chiar în anvelopa PNS 2021-2027, în condițiile creării acestor facilități de procesare. România se poate poziționa rapid ca unul dintre jucătorii de talie globală în această piață, cu impact rapid și direct în balanța comercială din toate verigile lanțului valoric creat – agricultura și procesarea în aval, fiecare verigă adăugând valoare suplimentară în economia românească.
- Din analiza celorlalte intervenții de investiții în agricultură – InvestAlim, DR 23 - înțelegem că sunt dedicate exclusiv industriei alimentare, ceea ce face ca DR 22 să fie unica oportunitate care poate fi deschisă procesării plantelor de fibre în următorii ani.
- Succesul proiectelor de investiții în procesarea cânepii industriale va fi sprijinit inclusiv de activitatea clusterului de cânepă industrială CANEPARO, deja conectat la asociațiile internaționale de cânepă industrială, alte clusteruri naționale și organizații de pe lanțurile valorice de produse pe bază de cânepă create deja pe plan global. Există demersuri pentru consolidarea cooperativelor de cânepă industrială, iar clusterul face demersurile pentru dezvoltarea verigilor în aval, pentru crearea de produse inovative românești cu valoare adăugată.
- Nu în ultimul rând, cultivarea cânepii industriale are un rol semnificativ în mai multe direcții: (i) creșterea calității solurilor pentru culturile ulterioare, ceea ce o recomandă pentru introducerea ca și cultură de rotație (ii) perioada scurtă de dezvoltare – aprox 100 de zile – o recomandă ca și cultură succesivă/secundară – cu avantajul generării de venituri suplimentare fermierilor (iii) absorbția de CO₂ din atmosferă este de 10-15tone/ha, peste absorbția unui hectar de pădure, iar materialele de construcție din cânepă stochează carbonul absorbit, cu potențial de creare a caselor „negative la carbon”; (iv) procesarea tulpinilor de cânepă este un proces circular, din care deșeurile generate se transformă în produse cu valoare adăugată.

Propunerile noastre sunt următoarele:

- **Includerea cânepii industriale** printre materiile prime prioritare menționate la Criteriile de selecție 1.1. Infrastructură de procesare. Propunem adăugarea punctului c) cânepă industrială / plante de fibră cu punctaj maxim de 30 de puncte.
- **Utilizarea sintagmei de “Lanț valoric”** în loc de “lanț alimentar” peste tot în cadrul documentului și „agricol” în loc de „alimentar”. Lanțurile alimentare sunt parte din lanțurile valorice, deci această modificare considerăm că aduce claritate mai bună cadrului pentru intervenție.
- **La Criterii de Selecție 2. Valoare adăugată** - adăugarea punctului 2.3. “produse de lanț valoric”, cu 5 puncte, care să se acorde acelor produse obținute din facilitățile de procesare co-finanțate din DR 22 care se valorifică pentru procesare ulterioară în aval.
- **La. Criterii de selecție. 6 Impact de mediu mic.** - punctul eficiență energetică să includă în mod specific utilizarea materialelor de construcții pe bază de fibre naturale. În acest fel intervenția DR 22 contribuie în mod direct la încurajarea decarbonizării procesului de construcții în agricultură. Dacă termoizolarea clădirilor conduce la reducerea pierderilor de căldură din construcțiile izolate, termoizolarea cu materiale pe bază de fibre naturale conduce atât la o reducere superioară a pierderilor de căldură, dar și la reducerea nevoii de răcire pe timp de vară a spațiilor izolate, datorită proprietăților superioare de izolare naturală. În acest fel, costul de administrare a spațiilor izolate cu materiale naturale este mult mai mic în comparație cu materialele de construcție convenționale.
- **Acceptarea eligibilității institutelor și stațiunilor de cercetare-dezvoltare în agricultură** la acest apel de proiect. Considerăm ca experiența acumulată a acestora în ameliorarea soiurilor și demonstrarea culturilor în câmpurile demonstrative poate fi extinsă la procesarea materiilor prime obținute în centre de procesare demonstrative, cu efect de multiplicare și informare a fermierilor, de generare a unor modele de afaceri pentru ferme, inclusiv cele mici, cu efect direct în generarea de venituri suplimentare și accelerarea procesului de dezvoltare rurală.

Considerăm că acceptarea propunerilor noastre conduce la îndeplinirea integrală a obiectivelor specifice PS pentru acest tip de intervenție prin :

- SO2 Consolidarea orientării către piața și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare. **Aici avem în vedere interesul membrilor asociației de a cultiva cânepă cu scopul de a crea produse cu valoare adăugată prin dezvoltarea unor facilități de procesare colective și cu potențial de dezvoltare a numeroase utilizări în aval. Clusterul Caneparo are ca obiectiv susținerea întregului ecosistem de cânepă industrială, cu scopul dezvoltării lanțului valoric și poziționării pe plan național și internațional**
- SO4 Contribuția la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile; **După cum am expus mai**

sus, planta de cânepă contribuie atât la atenuarea schimbărilor climatice prin capacitatea sa de a absorbi CO₂ din atmosfera, cât și la sechestrarea carbonului absorbit în produsele obținute din cânepă, în special materiale de construcții și biocompozite.

- SO8 Promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a egalității de gen, participarea femeilor la agricultura, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei circulare și silviculturii sustenabile. **Adoptarea cânepii în planul de rotație al culturilor aduce îmbunătățiri majore solurilor arabile pentru culturile următoare. De asemenea poate transforma rapid soluri și terenuri degradate și contaminate în soluri arabile, contribuind în mod direct la dezvoltarea rurală și la creșterea veniturilor fermierilor care adoptă cultura cânepii industriale. Toate rezultatele procesării tulpinilor de cânepă se integrează în produse.**

În concluzie considerăm că includerea specifică a cânepii industriale pentru sprijin acordat prin această intervenție va contribui la toate nevoile menționate în PNS:

- Dezvoltarea/modernizarea/retehnologizarea industriei alimentare în mod sustenabil;
- Sustinerea dezvoltării viabile a lanțurilor valorice, a sistemelor de colectare și conditionare;
- Nevoia de creștere a cooperării între actorii implicați în lanțul alimentară;
- Dezvoltarea bioeconomiei și a economiei circulare;
- Dezvoltarea unui sector alimentară durabil.

Vă stăm la dispoziție în continuare.

Cu stimă,

Teodor Frolu
Vice-președinte

